

Kohtuasi T-208/06

Quinn Barlo Ltd jt

versus

Euroopa Komisjon

Konkurents – Kartellikokkulepped – Metakrülaatide turg – EÜ artikli 81 ja
EMP lepingu artikli 53 rikkumise tuvastamise otsus – Mõiste „üks rikkumine” –
Rikkumise kestus – Trahvid – Rikkumise raskus – Kergendavad asjaolud

Üldkohtu otsus (kolmas koda), 30. november 2011 . . . . . II - 7964

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Konkurents – Kartellikokkulepped – Kooskõlastatud tegevus – Konkurentsi kahjustamine – Hindamiskriteeriumid – Konkurentsivastane eesmärk – Piisav tuvastamine (EÜ artikli 81 lõige 1)*
2. *Konkurents – Kartellikokkulepped – Kooskõlastatud tegevus – Mõiste – Põhjusliku seose vajalikkus kooskõlastamise ja ettevõtjate turukäitumise vahel – Põhjusliku seose esinemise eeldus (EÜ artikli 81 lõige 1)*
3. *Konkurents – Kartellikokkulepped – Mitut tegu hõlmav rikkumine, millel on nii keelatud kokkuleppe kui kooskõlastatud tegevuse tunnused – Üks kvalifikatsioon „kokkulepe ja/või kooskõlastatud tegevus” – Lubatavus (EÜ artikli 81 lõige 1)*

4. *Konkurents – Haldusmenetlus – Komisjoni otsus rikkumise tuvastamise kohta – Tõendi laad – Tõendite kogumile tuginemine – Nõutava tõendusjõu tase seoses üksikult võetud tõenditega*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
5. *Konkurents – Kartellikokkulepped – Ettevõtja osalemine konkurentsivastastes algatustes – Ettevõtja vastutuse tekkimiseks piisab algatuse vaikivast heakskiitmisest, kui ta ei avalda, et ta ei loe ennast selle tegevusega seotuks*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
6. *Konkurents – Haldusmenetlus – Komisjoni otsus rikkumise tuvastamise kohta – Ettevõtja osalemine konkurentsivastastes algatustes – Lubatavus – Tingimused*
(EÜ artiklid 81 ja 82)
7. *Ühenduse õigus – Põhimõtted – Põhiõigused – Süütuse presumptsioon – Konkurentsi valdkonna menetlus – Kohaldatavus*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
8. *Konkurents – Kartellikokkulepped – Keeld – Rikkumised – Ühe rikkumise koostisosadeks olevad kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus – Ettevõtjale vastutuse omistamine rikkumise kui terviku eest – Tingimused*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
9. *Ühenduse õigus – Tõlgendamine – Institutsioonide aktid – Põhjendused – Arvessevõtmine*
10. *Konkurents – Haldusmenetlus – Komisjoni otsus rikkumise tuvastamise kohta – Komisjoni kohustus esitada tõend rikkumise ja selle kestuse kohta*
(EÜ artikli 81 lõige 1)
11. *Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Kriteeriumid – Rikkumise raskus – Iga ettevõtja osalemise raskusaste*
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03)

12. Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Kriteeriumid – Tegelik mõju turule – Kohustus sellist mõju tõendada, et kvalifitseerida rikkumine väga raskeks rikkumiseks – Puudumine
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03)
13. Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Kriteeriumid – Rikkumise raskus – Kergendavad asjaolud – Ettevõtja passiivne või käsutäitja roll
(EÜ artikkel 81; nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03)
14. Konkurents – Trahvid – Summa – Kindlaksmääramine – Kriteeriumid – Kergendavad asjaolud – Kartellikokkulepped kokkulepitust erinev käitumine
(Nõukogu määrus nr 17, artikli 15 lõige 2; komisjoni teatis 98/C 9/03)

1. Selle hindamiseks, kas kooskõlastatud tegevus on EÜ artikli 81 lõikega 1 keelatud, on tegevuse konkreetsete tagajärgede arvessevõtmine üleliigne, kui ilmneb, et selle eesmärk on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi ühisturul. Seega ei ole vaja uurida kooskõlastatud tegevuse tagajärgi, kui on tuvastatud selle tegevuse konkurentsivastane eesmärk.

kooskõlastamisele turukäitumist, mis on selle kooskõlastamise tulemus, ning põhjuslikku seost nende kahe elemendi vahel, tuleb eeldada – tingimusel, et puuduvad vastupidist tõendavad tõendid, mida peavad esitama huvitatud ettevõtjad –, et kooskõlastatud tegevuses osalevad ettevõtjad, kes jätkavad turul tegutsemist, arvestavad konkurentidega vahetatud teavet, et määrata oma käitumine turul.

(vt punkt 39)

(vt punkt 40)

2. Kuigi EÜ artikli 81 lõike 1 raames eeldab kooskõlastatud tegevuse mõiste liiksaks asjaomaste ettevõtjate vahelisele
3. Mõisted „kokkulepe” ja „kooskõlastatud tegevus” EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses

hõlmavad salajase koostöö vorme, mis on oma olemuselt sarnased ning mis erinevad vaid intensiivsuse ja avaldumisvormi poolest.

Mitmeosalise rikkumise raames, milles paljud tootjad osalesid mitme aasta vältel eesmärgiga üheskoos turgu reguleerida, ei nõuta komisjonilt, et ta kvalifitseeriks täpselt rikkumise iga ettevõtja ja iga konkreetse ajahetke puhul kokkuleppeks või kooskõlastatud tegevuseks, kuna igal juhul hõlmab EÜ artikkel 81 ühte või teist nendest rikkumise liikidest.

Selles kontekstis tuleb ühe rikkumise kvalifitseerimist „kokkuleppeks ja kooskõlastatud tegevuseks” mõista kui sellise mitmeosalise terviku tähistamist, mis hõlmab faktilisi asjaolusid, millest osa kvalifitseeriti kokkuleppeks ja teised kooskõlastatud tegevuseks EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses, milles ei ole ette nähtud eraldi kvalifikatsiooni seda liiki mitmeosalise rikkumise jaoks.

(vt punktid 34, 41 ja 42)

4. Rikkumise kohta tõendite kogumise osas tuleb meenutada, et komisjon peab esitama tõendid, mille alusel saab õiguslikult

piisavalt tuvastada EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise koosseisu kuuluvate asjaolude asetleidmist. Sellega seoses peab komisjon esitama täpseid ja üksteist toetavaid tõendeid, mille põhjal saaks veenduda, et rikkumine on toime pandud.

Siiski ei pea kõik komisjoni esitatud tõendid tingimata vastama neile tingimustele rikkumise kõigi tunnuste osas. Piisab, kui tõendite kogum, millele institutsioon tugineb, vastab tervikuna hinnatult sellele nõudele.

Ettevõtja poolt toime pandud EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumise tõendamiseks otsuses komisjoni esitatud kaudseid tõendeid tuleb hinnata mitte eraldi, vaid kogumis.

(vt punktid 43–45)

5. Ettevõtja kartellikokkuleppes osalemise piisavaks tõendamiseks on piisav, kui komisjon tõendab, et asjaomane ettevõtja osales koosolekutel, mille käigus sõlmiti konkurentsivastaseid kokkuleppeid, olemata sellele selgelt vastu. Kui osalemine sellistel koosolekutel on tõendatud, peab see ettevõtja esitama tõendid, et ta osales

neil kohtumistel ilma mingisuguse konkurentsivastase tagamõtteta, näidates, et ta oli oma konkurentidele teada andnud, et ta osaleb neil kohtumistel muul eesmärgil kui nemad.

küsimust, ei saa samastada kindla ja selge taunimisega.

(vt punktid 47–50)

See õiguspõhimõte rajaneb sellel, et ettevõtja, kes osales nimetatud koosolekul teatamata avalikult, et ta ei loe end seal arutatuga seotuks, andis teistele osalejatele mõista, et ta on kokkulepituga nõus ja et ta kavatseb seda järgida.

Asjaolu, et ettevõtja ei vii ellu konkurentsivastase eesmärgiga koosolekute tulemusi, ei kõrvalda tema vastutust, mis tuleneb kartellis osalemisest, välja arvatud siis, kui ta avalikult teatas, et ei loe end seal arutatuga seotuks.

Lisaks, enda avalikult mitteseotuks lugemise mõistet kui vastutusest vabastavat asjaolu tuleb tõlgendada kitsalt. Täpsemalt, ettevõtja vaikimist koosolekul, kus ebaseaduslikult kooskõlastatakse konkreetselt hinnapoliitikat puudutavat

6. Konkurentsi valdkonnas ei keela ükski õigusnorm ega Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõte komisjonil tugineda ettevõtja vastu selliste teiste ettevõtjate avaldustele, kellele on samuti rikkumine süüks pandud. Ainuüksi selle tõttu ei saa järeldada, et komisjoni teatise raames, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul, tehtud avaldustel puudub tõenduslik väärtus.

Teatud umbusk õigusvastase kartelli peamiste osaliste vabatahtlike avalduste vastu on mõistetav, kuna need osalised võivad muuta oma osatähtsuse rikkumises võimalikult väikeseks ja teiste osatähtsuse võimalikult suureks. Võttes siiski arvesse koostööteatise ette nähtud menetlusele omast loogikat, ei loo selle kohaldamise taotlemine, selleks et vähendataks trahvisummat, tingimata ajendit esitada moonutatud tõendeid

süükspandava kartelli teiste osaliste kohta. Igasugune katse komisjoni eksitada võib nimelt kahtluse alla seada ettevõtja siiruse ja koostöö täielikkuse ning seega seada ohtu ettevõtja võimaluse koostööteatisest täielikult kasu saada.

olulisust, mis kinnitavad nende avalduste asjakohasust ning tõendite puudumist selle kohta, et ettevõtjad on püüdnud muuta oma osatähtsuse rikkumises võimalikult väikeseks ja teiste ettevõtjate osatähtsuse võimalikult suureks. Lisaks mõjutab avalduse asjakohasus olenevalt asjaoludest nõutava tõendusjõu taset.

Eeskätt, kui isik möönab konkurentsieeskirjade rikkumist ja möönab seega selliste faktiliste asjaolude olemasolu, mis ületavad neid faktilisi asjaolusid, mille olemasolu võidi järeldada otseselt vaatlusalustest dokumentidest, tähendab see vastupidist tõendavate asjaolude puudumisel *a priori*, et see isik otsustas rääkida tõtt. Avalduse tegija huvide vastaseid avaldusi tuleb seega üldjuhul pidada eriti usaldusväärseteks tõenditeks.

Siiski ei saa kartellis osalemises süüdistatava ettevõtja avaldust, mille tõele vastavuse on vaidlustanud paljud teised kartellis osalemises süüdistatavad ettevõtjad, pidada siiski piisavaks tõendiks viimati nimetatud ettevõtjate toime pandud rikkumise kohta, kui selle toetuseks puuduvad muud tõendid.

Selleks et analüüsida koostöötaotluse esitanud ettevõtjate avalduste tõenduslikku väärtust, võtab Üldkohus arvesse eelkõige nende üksteist toetavate tõendite

Asjaolu, et avaldus esitati menetluse väga hilises staadiumis, st vastuses vastuväiteteteisele, ei võimalda iseenesest eitada selle avalduse tõenduslikku väärtust, mida tuleb hinnata kõiki käesoleva asja asjaolusid arvesse võttes. Siiski on niisuguse avalduse tõenduslik väärtus väiksem kui siis, kui see oleks tehtud spontaanselt, ning seda sõltumata teise ettevõtja avaldusest. Täpsemalt, kui trahvide eest kaitse saamise taotlust esitavale ettevõtjale on teada asjaolud, mille komisjon on uurimise käigus kogunud, ei ole koostööteatises ette nähtud menetlusele omane loogika, mille kohaselt igasugune katse komisjoni eksitada võib kahtluse alla seada ettevõtja siiruse ja koostöö täielikkuse, kohaldatav samal määral kui siis, kui see oleks tehtud spontaanselt, ilma et oleks teada komisjoni esitatud vastuväited. Ka ei pruugi kaalutlused, mille kohaselt on koostööteatise alusel tehtud avaldused avalduse tegija huvide vastased ja neid tuleb üldjuhul pidada eriti usaldusväärseteks tõenditeks, olla täiel määral

kohaldatavad osas, mis puudutab trahvide eest kaitse saamise taotluse esitava ettevõtja vastust vastuväiteteatisele.

menetlustes, mille tulemusel võidakse määrata trahve või karistusmaksleid.

(vt punktid 57 ja 58)

(vt punktid 52–56, 97, 108 ja 109)

7. Mis puudutab kohtuliku kontrolli ulatust, siis peab Üldkohus EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise otsuse peale esitatud tühistamishagi saamil teostama täieliku üldkontrolli selle üle, kas EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamise tingimused on täide-
tud või mitte.

8. Konkurentsieeskirjade rikkumise laadist ning sellega seotud karistuste ranguse laadist ja ulatusest lähtuvalt on nende rikkumiste toimepanemise korral vastutus isiklik.

EÜ artikli 81 lõikes 1 nimetatud kokkulepped ja kooskõlastatud tegevus eeldavad vaieldamatult mitut ettevõtjat, kes on kõik rikkumise kaastäideviijad, kuid viis, kuidas nad on rikkumise toime pannud, võib olla erinev olenevalt asjassepuutuva turu iseärasustest ja iga ettevõtja positsioonist sellel turul, seatud eesmärkidest ning rikkumise toimepanemiseks valitud või kavandatud meetmetest.

Kohtu kahtlust tuleb tõlgendada rikkumise tuvastamise otsuse adressaadiks oleva ettevõtja kasuks vastavalt süütuse presumptsiooni põhimõttele, mis liidu õiguse üldpõhimõttena on kohaldatav muu hulgas ettevõtjatele kohaldatavate konkurentsieeskirjade rikkumiste

Lihtsalt asjaolust, et iga ettevõtja osaleb rikkumises talle omasel viisil, ei piisa siiski tema vastutuse välistamiseks rikkumise kui terviku eest, sh tegude eest, mille panid sisuliselt toime teised rikkumises osalenud ettevõtjad, kuid mille ese või konkurentsivastane mõju on sama.

EÜ artikli 81 lõike 1 rikkumine võib seineda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka mitmes teos või koguni vältavas tegevuses. Seda tõlgendust ei saa vaidlustada põhjendusega, et nende tegude või vältava tegevuse üks või enam elementi võivad ka iseenesest ja iseseisvalt endast selle sätte rikkumist kujutada. Kui erinevad teod kuuluvad „ühtsesse plaani” nende identse eesmärgi tõttu, mis rikub konkurentsitingimusi ühisturul, siis on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus rikkumises kui tervikus osalemise alusel, isegi kui on tõendatud, et asjaomane ettevõtja on otseselt osalenud vaid kartellikokkuleppe ühes või mitmes osas. Samamoodi ei tähenda asjaolu, et ettevõtja ei tegutsenud asjassepuutuvas sektoris, iseenesest tingimata seda, et seda ettevõtjat ei saa pidada vastutavaks ühe rikkumise eest tervikuna.

Komisjon peab selleks, et tuvastada ettevõtja osavõtt ühest niisugusest rikkumisest, tõendama, et ettevõtja nõustus oma käitumisega panustama kõigi osavõtjate ühistesse eesmärkidesse ja et ta oli teadlik kavandatava tegevuse sisust või teiste ettevõtjate poolt sellise tegevuse

elluviimisest samadel eesmärkidel, või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja aksepteeris selle riski võtmist.

Seega võib ettevõtjat pidada vastutavaks kartellikokkuleppe eest tervikuna vaid siis, kui ühelt poolt ta teadis või pidi kindlasti teadma, et kokkumäng, milles ta osales väga paljude aastate jooksul regulaarselt korraldatud koosolekute kaudu, kuulub tervikplaani, mille eesmärk oli moonutada tavapärast konkurentsi, ja kui teiselt poolt hõlmas asjaomane tervikplaan kõiki osi, mis moodustasid kartellikokkuleppe. Ettevõtjat ei saa pidada kogu kartellis osalenuks üksnes sel põhjusel, et kokkuleppel, milles ta osales, ja kogu kartellil on samad eesmärgid. Nimelt võib üksnes juhul, kui ettevõtja selles kokkuleppes osaledes teadis või pidi teadma, et seda tehes liitub ta kogu kartelliga, asjaomasel kokkuleppes osalemine kujutada endast kogu selle kartelliga liitumise väljendust.

Ainuüksi asjaolu, et ettevõtja oli teadlik konkurentsivastastest eesmärkidest seoses asjassepuutuva sektori toodetega ja järgis neid, ei võimalda järeldada, et ta oli teadlik ühest eesmärgist, mida taotleti ühe kartelliga selles sektoris tervikuna. Nimelt ei saa ühe eesmärgi mõistet määratleda üldise viitega konkurentsi moonutamisele konkreetses sektoris, sest

konkurentsi kahjustamine kujutab nii eesmärgi kui tagajärjena endast iga sellise tegevuse olemuslikku osa, mis kuulub EÜ artikli 81 lõike 1 kohaldamisalasse. Ühe eesmärgi mõiste selline määratlus ohustab võtta ühe ja vältava rikkumise mõistelt osa selle tähendusest, kuna selle tagajärjel tuleks mitut ühte majandussektorit puudutatavat tegevust, mis on EÜ artikli 81 lõikega 1 keelatud, süstemaatiliselt käsitleda asjaoludena, mis moodustavad ühe rikkumise.

tõendid, mis puudutavad ajaliselt piisavalt lähestikku aset leidnud asjaolusid, nii et võib mõistlikult tuvastada, et see rikkumine vältas katkematult kahe täpse kuupäeva vahel.

Asjaolu, et kartellikokkulepe kui selline oli katkematu, ei võimalda välistada, et üks või mitu selle osalist teatavaks ajaks oma osalemise katkestasid.

(vt punktid 125–128, 143 ja 144, 149)

9. Õigusakti resolutsioon on lahutamatu seotud selle akti põhjendava osaga ning selle akti tõlgendamisel tuleb vajaduse korral arvestada põhjusi, mis viisid akti vastuvõtmiseni.

Kuigi ajavahemik, mis lahutab rikkumise kahte ilmingut, on asjakohane kriteerium, et tuvastada rikkumise vältavus, on samuti tösi see, et küsimust, kas nimetatud periood on piisavalt pikk, et kujutada endast rikkumise katkemist, ei saa uurida abstraktselt. Vastupidi, seda tuleb hinnata kõnealuse kartellikokkuleppe toimimise kontekstis, mis olenevalt olukorrast hõlmab asjaomase ettevõtja kartellikokkuleppes osalemise konkreetseid üksikasju.

(vt punkt 131)

(vt punktid 155 ja 156, 159)

10. Rikkumise kestus on EÜ artikli 81 lõikes 1 esitatud rikkumise mõiste osa ja selle kestuse tõendamise kohustus lasub peamiselt komisjonil. Kui puuduvad tõendid, mis otseselt tõendavad rikkumise kestust, esitab komisjon vähemalt
11. Vastavalt suunistele määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta konkurentsieeskirjade rikkumise eest trahvi

kindlaksmääramisel tuleb eristada rikkumise raskusastme hindamist, mille alusel määratakse kindlaks trahvi üldine lähtesumma, ja iga asjaomase ettevõtja rikkumises osalemise suhtelise raskusastme hindamist, mida tuleb uurida raskendavate või kergendavate asjaolude võimaliku kohaldamise raames.

Nimelt, nimetatud suuniste punktid 2 ja 3 näevad ette trahvi põhisumma muutmise lähtuvalt teatavatest raskendavatest ja kergendavatest asjaoludest, mis on iga ettevõtja puhul erinevad. Konkreetselt suuniste punkt 3 „Kergendavad asjaolud” sisaldab näidisloetelu asjaoludest, mis võivad kaasa tuua trahvi põhisumma vähendamise. Nii viidatakse puhtalt passiivsele rollile rikkumises, kokkulepete täitmata jätmisele, rikkumise lõpetamisele kohe, kui komisjon sekkub, põhjendatud kahtluse olemasolule, et ettevõtja ei teadnud, et kõnealune tegevus kujutab endast rikkumist; asjaolule, et rikkumine on toime pandud hooletusest ning ettevõtja tõhusale koostööle menetluses väljaspool koostööteatise kohaldamisala.

Seevastu ei pea komisjon trahvi lähtesumma kindlaksmääramise kontekstis hindama konkreetse ettevõtja tegevuse mõju. Nimelt, trahvide üldise taseme kindlaksmääramisel arvessevõetav mõju ei ole see, mis tuleneb ettevõtja väidetavast tegelikust käitumisest, vaid see, mis tuleneb sellest rikkumisest tervikuna, milles ta osales.

Kui ettevõtja ei ole vastutav kartelli eest tervikuna, vaid selle ühe osa eest, tuleb seda trahvi lähtesumma kindlaksmääramisel arvesse võtta. Nimelt on sellisel juhul konkurentsieeskirjade rikkumine tingimata vähem raske kui see, mis pandi süüks rikkumise kõikides osades osalenud rikkujatele, kes panustasid selle kartelli tõhususse ja raskusesse rohkem kui rikkujat, kes on seotud selle sama kartelli üheainsa osaga. Ent ettevõtjale ei saa kunagi määrata trahvi, mille summa on arvutatud osalemise alusel kokkumängus, mille eest teda ei peeta vastutavaks.

(vt punktid 183–185, 197–200)

12. Ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumise raskuse hindamisel ettevõtjale määratava trahvi lähtesumma kindlaksmääramiseks nähtub suunistest määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta, et horisontaalseid hinnakartelle või turgude jagamise kokkuleppeid võib lugeda väga rasketeks rikkumisteks ainuüksi nende laadi tõttu, ilma et komisjon peaks tõendama rikkumise tegelikku mõju turule. Nimelt väärivad niisugused kartellikokkulepped oma laadi tõttu kõige raskemaid trahve. Kartellikokkulepete võimalik tegelik mõju turule, eelkõige küsimus, mil määral tõi konkurentsi piiramine kaasa kõrgema turuhinna kui see, mis oleks olnud ilma kartellita, ei ole trahvide taseme kindlaksmääramisel otsustav kriteerium.

(vt punkt 189)

13. Passiivne roll eeldab, et asjaomane ettevõtja hoidis madalat profiili, st ei osalenud aktiivselt konkurentsivastase kokkuleppe või kokkulepete väljatöötamises. Ettevõtja passiivset rolli kartellis väljendavad sellised asjaolud nagu ettevõtja kohtumistel osalemise sporaadilisus võrreldes kartelli tavaliste liikmetega, samuti

(vt punkt 231)

see, et ettevõtja tuli rikkumise esemeks olnud turule hilinenult, sõltumata ettevõtja kartellis osalemise kestusest, või ka sellekohaste sõnaselgete avalduste olemasolu, mis pärinevad rikkumises osalenud kolmandate ettevõtjate esindajatelt.

(vt punkt 224)

14. Selleks et kohaldada kergendava asjaoluna suuniste määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta punkti 3 teises taandes nimetatud ja endast rikkumist kujutavate kokkulepete täitmata jätmist või tegude tegemata jätmist, tuleb kontrollida, kas asjaomase ettevõtja esitatud asjaolud tõendavad, et ajavahemikul, mil ta oli endast rikkumist kujutavate kokkulepetega seotud, hoidus ta tegelikult nende täitmisest, käitudes turul konkureerivalt, või vähemalt tõendavad, et ta on selgelt ja märgatavalt rikkunud asjaomase kartelli elluviimisega seotud kohustusi niivõrd, et see häiris kartelli toimimist.